12205 - Kardeşlerine Karşı Duyduğu Kıskançlıktan Nasıl Kurtulur?

Soru

Müslümanın İslâm'ında sadık olabilmesi için, kendisi için sevdiğini mümin kardeşi için de sevmesi gerekir. Elhamdülillah, öz kardeşim için kendim adına istediğim şeyleri istemem kolaydır. Fakat Müslüman kardeşlerim için — pek azı hariç — bunu yapmak benim için çok zor oluyor.

Sebebi şudur: Müslüman kardeşlerimi herhangi bir hususta benden daha üstün gördüğümde içimde kıskançlık doğuyor. Bunun kibirden kaynaklandığını düşünüyorum. (bu duyguyu hissettiğim için Allah'tan mağfiret diliyorum; ancak onları tekrar gördüğümde aynı duygu yine ortaya çıkıyor.)

Kardeşlerimin başarılı olduklarını gördüğümde sevinmek, üzüldüklerinde üzülmek istiyorum. Fakat insanlar onları övdüğünde içimde kıskançlık beliriyor.

Ayrıca, Müslüman kardeşlerimin Firdevs cennetine girmelerini arzu ediyorum. Ancak bir kardeşim bana dinimle ilgili faydalı bir şey söylediğinde onu uygulamak istiyorum; fakat şeytan gelip bana, "Eğer bunu uygularsan o da seninle aynı sevabı alır; dolayısıyla derecesi senden daha yüksek olur" diye vesvese veriyor. Nefsim bazen bu tuzağa düşüyor.

Bu durumdan tamamen nasıl kurtulabilirim?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Müslümana vacip olan — sizin de ifade ettiğiniz gibi — kendisi için sevdiği hayrı mümin kardeşi için de sevmesi, kendisi için istemediği şerri de kardeşi için istememesidir. Bu durum, kişinin kendisi için hayır istemesiyle çelişmez.

Bir kimsenin, kardeşinde bulunan bir hayrı kendisinde de olmasını temenni etmesi **gıpta**dır. Ancak o nimetin kardeşinden yok olmasını istemesi hâlinde bu **hased** olur.

Müslümanın kalbinin mümin kardeşlerine karşı saf ve temiz hâle gelmesi için nefsiyle mücadele etmesi gerekir. Kardeşlerine olan muhabbeti samimi olursa, yaşadığı bu problemlerin çoğu ortadan kalkar.

Kişi, kardeşlerini sevmenin ve onlar için hayır istemenin Allah katındaki faziletini ve derecesini; onlara iyilik ettiğinde kazanacağı ecri bildiğinde, bu bilgi onu onlara her türlü iyiliği yapmaya sevk eder. Böylece kardeşlerine haset etmek ve onların elde edeceği nimetleri düşünmekle meşgul olmak yerine, onlara faydalı olmaya gayret eder.

Ayrıca şu âyetleri uzun uzun tefekkür etmelisin:

“Bu, Allah’ın fazlıdır; onu dilediğine verir.” (Cuma, 4)

“Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında Biz paylaştırdık. Bir kısmını diğerlerine derecelerle üstün kıldık ki, birbirlerinden faydalansınlar.” (Zuhruf, 32)

Hasedin zararı dünya ve âhirette çok büyüktür. Tirmizî’nin, Zübeyr b. Avvâm’dan rivayet ettiğine göre Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Sizden önceki ümmetlerin hastalığı olan hased ve kin size de sirayet etti. Bu, kökünden kazıyıcıdır. Saçı kazır demiyorum; dini kazır. Nefsimi elinde tutan Allah’a yemin olsun ki, iman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Aranızda bunu pekiştirecek şeyi size haber vereyim mi? Aranızda selâmı yayınız.”
(Hadis hasendir. Câmiu’t-Tirmizî, 2434)

“Dini kazır” ifadesi hakkında et-Tîbî şöyle demiştir: “Yani kin, usturanın saçı kazıdığı gibi dini giderir.” (Tuhfetü’l-Ahvezî bi Şerhi Câmi‘i’t-Tirmizî)

Kardeşim, anlaşılan sen hükmü biliyor, neticesinin farkında bulunuyorsun ve bu kötü huydan kurtulmanın yolunu arıyorsun. İşte bazı çözümler:

1. **Allah’a dua etmek ve yalvarmak:** Bu hastalığı senden gidermesini istemek. Nitekim Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) duasında şöyle derdi:

“Kalbime hidayet ver ve göğsümdeki kini söküp çıkar.”
“Kalbime hidayet ver” yani onu dosdoğru yola ilet; “göğsümdeki kini çıkar” yani içimdeki hileyi, kini ve nefreti söküp at.

1. **Kur’ân’ı tefekkür ederek çokça okumak:** Özellikle hasedle ilgili âyetleri. Zira Kur’ân okumak hasenat kazandırır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Şüphesiz iyilikler kötülükleri giderir.” (Hûd, 11/114)

1. **Resûlullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) hayatını okumak:** Onun hasedden uzak oluşunu ve hatta düşmanları için bile hayır istemesini öğrenmek. Bu konuda faydalı kitaplardan biri: *Nurü’l-Yakîn fî Sîreti Seyyidi’l-Mürselîn*.
2. **Sahâbenin hayatlarını okumak:** Bu alanda kolay ve faydalı eserlerden biri: *Suvâr min Hayâti’s-Sahâbe* (Abdurrahman Ra’fet el-Bâşâ).
3. **Vesvese geldiğinde Allah’a sığınmak:** Şeytanın şerrinden Allah’a sığın ve seni bu düşüncelerden uzaklaştıracak faydalı bir işle meşgul ol.
4. **Hasedi fiil ve sözle açığa vurmamak:** Şeytan kalbine hased atsa bile, bunun diline ve davranışına yansımasına izin verme. Her insanda hasedden bir pay bulunabilir. Şeyhülislâm şöyle demiştir:
   “Denilir ki, hiçbir beden hasedsiz değildir; fakat kerem sahibi onu gizler, aşağılık kimse ise açığa vurur.” (Emrâzu’l-Kulûb)

İnsan, kalbinden geçenlerden dolayı sorumlu tutulmaz; ancak söz ve fiillerinden sorumludur. Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Allah, ümmetimden hata, unutma ve zorla yaptırılan şeyleri affetmiştir.” (Buhârî, 2033)

1. **Hased ettiğini fark ettiğin kimseye hediye vermek ve onunla musafaha etmek:** Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Tokalaşınız; kin gider. Hediyeleşiniz; birbirinizi seversiniz ve aradaki düşmanlık kaybolur.” (Muvatta, 1413)

Çünkü hased, çoğu zaman buğzdan kaynaklanır; onun zıddı ise muhabbettir. Muhabbetin yolu da hediyeleşmek ve selâmı yaymaktır. Nitekim Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“İman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe iman etmiş olmazsınız. Size bir şey göstereyim mi ki onu yaptığınızda birbirinizi sevesiniz? Aranızda selâmı yayınız.” (Müslim, 81)

Şeyhülislâm İbn Teymiyye, *Emrâzu’l-Kulûb* adlı eserinde şöyle demiştir:

“Kim kendi içinde başkasına karşı hased bulursa, takvâ ve sabırla onu tedavi etsin; takva bu duygudan hoşlanmamasına neden olacaktır. Söz ve fiille haddi aşan ise cezaya müstahak olur. Kim takvâlı davranır ve sabrederse, zalimlerden olmaz; Allah da onu takvâsı sebebiyle faydalandırır.”

Allah en iyi bilendir.